

se zopet prikazal v deželnem zboru hrvatskem, čigar ud je. Hrvatje so ga debelo gledali, ker ga 10 let ondi niso več videli. V Sarajevo je došel turški Husein-paša in je baje namenjen našim vojakom pot kazati v Novi-pazar, ker je neki vendarle sklenjeno še pred 11. avg. iz Bosne še dalje naprej v Turško udariti. Bojimo se, da bi to utegnulo nevarno biti za Avstrijo, mogoče celo povod velikanske svetovne vojski za zapuščino turškega cesarstva. Kajti ni preveč verjetno, da bi vsi naši sosedji nam marširanje proti Soluna in zasedenje zapadne Turčije mirno dovolili.

Vnanje države. Sultana sedaj krhajo, kder ga le morejo. Srbom je evropska komisija odkazala 12 vasnic ob meji, da se bodo laglje branili proti navalom divjih Arnautov. Ti so se v Ipeku in Djakovem sprli s Turki in je prišlo do krvavega tepeža. Ondi se tudi poteplje 200 italijanskih rovarjev, ki ščujejo Arnauts ali Albance zoper sultana pa tudi zoper Avstrijance, če bi ti šli v Novi-pazar. V Makedoniji še turški vojaki bolgarskih vstašev niso popolnem ukrotili, čeravno je slovenski Miroslav Hubmajer vstaše zapustil in se vrnil v Ljubljano. V Carigradu samem pa hudo vre, sultan je velikega-vezirja Heiredina napodil in vezirsko čast odpravil. Namesto vezirja imenoval je več ministrov, med temi zvijačnika Safet-pašo, ki je lani pri sklepanju miru tako dolgo Ruse za nos vodil. Egipt hočejo sultanu vzeti Angleži in Francozi, Tunis pa in Albanijo Italijani, bogato Tesalijo in Epir si svojijo Grki. Ti poslednji so kralja primorali, da je razpustil državni zbor, ker je bil preomahljiv zoper Turke. — Dne 28. julija so se domov odpeljali iz Burgasa poslednji ruski vojaki iz Rumelije na Turškem. Nemško cesarstvo stoji Nemce strašno denarjev, namreč 549 milijonov mark, od teh samo za vojaštvo 350 milj. to je: 175 milijonov goldinarjev. Admiral Bač, ki je zakrivil, da je vojna ladija in oklopnica „Kurfürst“ lani na drugo trčila in se pogreznila v morje, bil na 1/2 leta v ječo obsojen. Novi minister Puttkamer je boljši od prejšnjega Falka. Dovolil je škofa Martina slovesno pokopati in birmovanje po večih škofijah. Papež Leon XIII. so na Nemško odposlali novega poslanika preč. Roncettija, ki se bo z Bismarkom pogajal in skušal doseči mir in pravico katoličanom. — Privrženci cesarske rodbine na Francoskem, tako imenovani Napoleonovci, so se sprli in razklali v 2 stranki, eni hočejo malovrednega princa Jeronima Napoleona proglasiti za cesarja, drugi pa rajši čakati, dokler ne dorase boljši njegov sin Viktor, ki je sedaj 17 let star. — Angleži so Zulu-Kafre v bitki premagali in glavno stanovališče Ulundo požgali. Vendar presijajna ta zmaga ni bila, ker so se Angleži potem zopet vrnoli nazaj in se Zulu-Kafri zbirajo v nepristopni Amanzekami. Zulu-Kafrov je palo 1000 mož, Angležev pa baje samo 10, kar je očitna laž, ker Zulu-Kafri se gotovo niso dali postreljati, kakor zajci. V Ameriki so se pred mestom Iquique

zopet spopale čilenske in peruvijanske ladije pa brez znatnih uspehov ali zgub.

Za poduk in kratek čas.

Dornava.

Uro hoda od starodavnega Ptuja proti izhodu, blizu tam, kder Pesnički dol prehaja v spodnje Dravsko polje, postavljena je ves Dornava, ki se je zadnje dni zaradi velikega požara pogosto imenovala po novinah. Blizu vesi je železniška postaja Možkanjska, ali kakor napak pišejo: Moschganzen. Zemljišča niso ravno prerodovitna Najbolj stori še krompir in luk ali čebulj. Ta je tamošnjim kmetovalcem to, kar so drugim vinogradi. Mnogo in lepega luka ali čebulja izvažajo in odpošiljajo daleč po deželi. Okolici pravijo zaradi tega tudi, da je ondi „lukovo morje“. Toda kar je, to je. Dornavski luk ali čebulj je daleč gotovo najlepši in najokusnejši in vsak „kranec“ svojih peněz vreden. Srenja pripada v cerkvenem oziru velikej klosterskej fari sv. Petra in Pavla v Ptuju, katero oskrbljujejo č. oo. minoriti. Vendar imajo Dornavčani doma podružnico sv. Doroteje. Pravijo, da je cerkva bila pozidana l. 1722. V zvoniku ima zvon, ki je bil l. 1620. zlit. V vesi je še 2razredna šola. Srenja meri 898 oralov (516 hektar) in šteje v 75 hišah 215 ljudi možkega in 234 ženskega spola, skup 449 duš. Vsled tega bi bilo misliti, da je srenja samostalna. Temu ni tako. Priredjena je Pacinjskej in voli ž njo skupnega župana in občinski zastop. Nesrečni požar dne 13. julija t. l. je pol vesi uničil. Škoda nepokrita je sodnijski cenjena na 45.000 fl. Sami bi si ubogi pogorelci težko pomagali. Zgorelo jim je mnogo dosedanjih pridelkov in skoro vse pohištvo. Tem bolj jim je želeti, da najdejo usmiljenih podpornikov. Izmed pogorelcev je precej zavarovanih. Slišimo, da je zlasti graška vzajemna zavarovalnica močno zadeta.

Ves odlikuje in lepša grad Dornavski, gotovo eden izmed najlepših na Stajerskem. Grajščina meri sedaj 447 oralov zemljišča, ki je tako razdeljeno: 39 1/2 orala je njiv, 55 oralov vinograda, 81 oralov travnikov, 127 oral. pašnikov in 144 oralov gozda. Pred letom 1848 bil je grad in grajščina Dornava središče okraja, kateremu bilo je 19 srenj podredjenih, in podložnikom rabotarjem odkazanin v 47 srenjah. Okrajne srenje so bile: Arijavci, Mostje, Dornava, Dragovič, Formin, Gibina, Gorišnica, Hvaletinci, Mezgovci, Možkanjci, Polenščak, Rottenmann, Zakušak, Slabšina, Drebetnice, Utomanci in Borovci. Zraven rednih podložnikov, ki so morali navadno desetino dajati, tlako in raboto opravljati iz 47 srenj, bilo je še mnogo takih srenj, kder je bila še posebna desetina. Na primer vinsko desetino dajala je: Preclava, Otok, Prerad, Poljanci, Pritiska, Strmec, Bukovec, Ločki vrh, Drebetniški, Utomanski in sv. Andraški

vrh. Dalje zrnje in goske dajala je: Šturmoval, Markovci, Andrejci, Kag, Vitan, Kaisersberg, Šalovci, Vizmetinci, Vinski vrh, potem nek Waldacker in Kulmwald, Borovci, Rogoznica, Zabovci, Mostje, Hlaponci, Streleci, nek Salmansdorf, Slom, Vratislavce, Bodkovec, Zagorec, Oblaček, Grlinci, Juršinci in Gabrniki. Iz teh srenj se je davalo zrnje grajščini in goske. Vršnik (oves in proso) odrajtavali so pa: Zabavci, Prvinci, Zobotinci, Formin, Bukovci, Žabjak, Šalovci, nek Sparbersbach, in Bratislavce. To je se v l. 1848. bilo odpravljeno. Kmetje so morali desetino in druge davščine odkupiti ali si s plačilom rešiti. Slovenski kmet je potem, ko je od pamtiveka nemškimi grajščakom rabotal, postal vendar enkrat sam svoj. A za to svobodo je moral po več let plačevati. Grajščine so prejele denar, stare pravice pa zgubile. Namesto grajščinske gosposke so se uvedle cesarske gosposke, najprej okrajni sodniki s političnimi in davkarijskimi uradniki. Nova gosposka se je naselila po mestih in trgih. Gradovi postali so prazni in mrtvi. Prejšnje živahno življenje, vrea in truša, vse je zginilo. Jednako se je tudi zgodilo v Dornavi.

Grad Dornavski je veliko in prostorno poslopje, pozidano po italijanskih mojstrih od leta 1739—1743, to pa na potroške tedajšnjega grajščaka Jožefa grofa Attemsa. V gradu je velika dvorana, čije širni strop resi velika malarija na presno. Ogleдалen kaže djanja helenskega in paganskega junaka Herakla. Po stenah visijo podobe starih grofov Attemsov. Znamenita je v velikem vrtu širna hiša pomarančnica, kder od nekdanj mnogo pomarančnih drevesc stoji v varnem zavetju proti mrazovom in zimi. Dvoje drevesc je baje do 15 črevljev visokih in 200 let starih. Zgodovina pa malo kaj vé povedati o tej grajščini. Toliko vemo poročati, da so jo l. 1597 imeli v oblasti plemenitaši Herbersteini, potem Borlski grofi Savravi in naposled od l. 1736 naprej grofi Attemsi. Od leta 1820 bil je posestnik Ignacij grof Attems in sedaj je last grofice Marije Auerspergove.

Smešničar 31. Nek mestni lenuh piše domov svojim staršem: pošljite mi hitro 100 fl., če ne, sem prisiljen storiti, kar silno nerad storim. Oče in mati se prestrašita, pošljeta 100 fl. in še 50 fl. za pot z naročilom, naj se brž vrne domov. Ko čez nekaj časa sin domov pride, ves dobre volje, ga vpraša mati: ljubi sin, povej nama, kaj bi pa bil storil, ko bi ti denarjev ne bila poslala? Sin se kratko odreže: delati bi moral.

Razne stvari.

(Milostljivi naš knez in škof) odlikovani z velikem križem Franc-Jozefovega reda, prejeli so ovo znamenje cesarskega priznanja v nedeljo 27. jul. t. l. slovesno. Po sv. meši, katero so brali preč. kanonik Pak, izročil je baron plem. Myrbach, namestovalni načelnik graškeje c. kr. namestniji, v

knezoškofijskaj palači redovne dekoracije preuzvišenemu odlikovancu, to pa v pričlo preč. kapiteln, višjih tukajšnjih uradnikov, ravnateljv in profesorjev srednjih šol in mestnega župana!

(Od ljutomerske podružnice) družbe kmetijske štajerske prejeli so v priznanje in spodbudo častne diplome kmetovalci: Anton Bežan in Jakob Nemeč v Šalincih in Janez Vargazon v Pristavi, za kar odlikovanci tukaj svojo srčno zahvalo izrekajo.

(„Dragoljubci“) vrla knjižica, od g. Iv. Tomšiča, učitelja na vadnici ljubljanskeje, izdana in mladini slovenskeje namenjena, je ravnokar izišla na svitlo. Priporočamo knjižico, ki ima na 96 straneh 40 lepih, mičnih, podučivnih, vseskozi nravnih in vernih pripovedek, staršem in učiteljem kot darila za mladino. Cena je 45 kr. in se dobiva pri knjigarju Giontiniju pa tudi pri „Vrtečevem“ uredništvu v Ljubljani.

(Od sv. Tomaža nad Vel. nedeljo) se poročā, da so ondi žetev dokončali. Naželo se je za pol menje, kakor lani. Rž in pšenica je smetljiva; oves jako slab, koruzi je deža treba, vinske gorice le srednje kažejo, sadja pa nimajo nič.

(Štaj. zgodovinsko društvo) razpošilja udom kjižice, kder so tudi za Slovence zanimivi sestavki: a) kanonika Orožna dokaz, da je celjska lutrovska cerkva Scharfenau stala v Golčah v Spod. Ložnici pri Žavcu; b) rojaka Jak. Gomilšaka spis o cehih v Radgoni, c) g. Zahna razprava o Dominikanih ptujskih, d) Reichlovo poročilo o mariborskeje pravdi zoper 6 čarobnic ali vražaric (4 Slovenke) l. 1546. Opozorujemo posebno na sestavek o slovenskih naselbinah na g. Štajerskem.

(V kajhi obesila) se je v Mariboru Liza Pšajd; pred je na steno z žlico napisala svoj testament in sporočila vse moževi, ki sedi v graškeje Karlavi.

(Zahvala.) Slavni odbor družbe sv. Mohora je ljudskeje učilnici v Lembahu več knjig darovati blagovolil. Za ta velikodušni dar v imenu cele šolske občine najiskrenejšo zahvalo izreka

Fr. Roškar, nadučitelj.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Janez Kramberger je postal župnik v Wurmbergu, č. g. Vincencij Plaskan župnik v Zibiki, č. g. Jožef Kotnik provizor v Kalobji, č. g. Jožef Črnko I. kaplan in č. g. Martin Osenjak II. kaplan v Hočah, č. g. Anton Vamberger kaplan v Svičini, č. g. Franc Murkovič kaplan pri sv. Barbari pri Wurmbergu, č. g. Franc Nachtigall II. kaplan v Vitanji.

Hiša na prodaj.

Pri sv. Miklavžu nad Ormožem se prodā po prav nizkeje ceni hiša, ki ima 1 nadstropje s 3 sobami, kletjo, kuhinjo in eno drugo shrambo. Spodnji del je ves obokan. Zraven je svinjski blev in vrt. Zarad bližine pri cerkvi sodi ovi prostor najbolj za kakega peka ali trgovca. Več pové posestnik Matija Pajek pri sv. Miklavžu nad Ormožem, pošta: Friedau.